

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ — 15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

1927

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & Σ^Α ΕΚΔΟΤΑΙ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ", —ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ, 44
ΑΘΗΝΑΙ

Ε.Υ.Δ. της Κ.τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

ἀκόμα πιδ ὁμορφο τῶρα ποῦ τὸ σῶμα ἔλαμπε γυμνό.

— Ὁμορφη ἦταν κι' ἡ κυρά μας, ἔλεγαν οἱ γυναῖκες μεταξύ τους· μὰ μπροστὰ σ' αὐτή, θὰ φαινόταν σὰ δούλα της.

Τὴν πίκραιναι τὴν Καλλιρρόη αὐτὰ τὰ παινέματα, γιατί μάντευσε τί τὴν περίμενε πιδ ὕστερα...

Ἄφοῦ τὴν ἔλουσαν καὶ τῆς ἔδεσαν τὰ μαλλιά, τῆς ἔφερχν νάλλάξει φορέματα. Μὰ ἡ Καλλιρρόη τὰ βρήκε πλούσια κι' ἀταίριαστα γιὰ μιὰ σκλάβα.

— Δόστε μου δουλιστικά, τοὺς ἔλεγε· ἐσεῖς εἰστε καλύτερες ἀπὸ μένα.

Φόρεσε ὁ,τι ἔτυχε· μὰ κι' αὐτὸ τὸ φτωχικὸ ροῦχο τῆς ταίριασε θαυμάσια, γιατί φαινόταν πλούσια ἀπάνω της καθὼς τὸ-μόρφαινε ἡ ἴδια τῆς ἡ ὁμορφιά.

Ἄφοῦ γευμάτισαν οἱ γυναῖκες, ἡ Πλαγγὸνα εἶπε:

— Πᾶμε τώρα στὴν Ἀφροδίτη, νὰ τὴν παρακλέσης νὰ σὲ βοηθήσῃ. Τὸ ἄγαλμά της ἐδῶ-πέρα εἶναι θαυματουργὸ καὶ περίφημο. Ὅχι μόνο ἀπ' τὰ περίχωρα, μὰ κι' ἀπὸ τὴν πόλιν ἔρχονται καὶ κάνουν θυσίες. Ἄπ' ἔλους μάλιστα περισσότερο ἀκούγεται ὁ Διονύσιος. Ποτὲ αὐτὸς δὲν παρχνμελεῖ τῆ θεᾶ.

Ἄρχισαν τότε νὰ διηγοῦνται τὰ θαύματα τῆς Ἀφροδίτης, τὰ ὄνειριάματα, τίς ἐμφανίσεις της, καὶ μιὰ χωριέτισσα εἶπε τῆς Καλλιρρόης:

— Ἐ, λοιπὸν ἄμα τὴν ἰδῆς καὶ σὺ, θὰ σοῦ φανῆ πὼς βλέπεις τὴν εἰκόνα σου.

Ἀκούγοντας ἔλ' αὐτά, ἡ Καλλιρρόη δάκρυσε κι' εἶπε μέσα της:

«— Δυστυχία μου! Ὡστε ὑπάρχει κι' ἐδῶ Ἀφροδίτη, ἡ θεᾶ ποῦ ἔγιν' αἰτία ἔλων μου τῶν κακῶν; Ἄλλ' ἄς πάω στὸ ναὸ της· ἔχω νὰ τῆς παραπονεθῶ πολλά».

Ὁ ναὸς τῆς Ἀφροδίτης ἦταν ἐκεῖ κοντὰ στὴν ἑπαυλῆ, ἀπάνω σχεδὸν στὴ δημοσιᾶ. Ἄφοῦ λοιπὸν προσκύνῃσε τῆ θεᾶ ἡ Καλλιρρόη, ἀγκάλιασε τὰ πόδια της καὶ προσευχήθηκ' ἔτσι:

«— Ἐσὺ πρώτη μου ἔδειξες τὸν Χαιρέα, ἀλλὰ τὸμορφο ζευγάρι ποῦ ταίριασες, δὲν τὸ στερεώσες, κι' ἄς σὲ λατρεύαμε τόσο κι' οἱ ἄλλοι. Τελος πάντων, ἀφοῦ θέλησες ἔτσι, μιὰ μόνο χάρη τώρα θὰ σοῦ ζητήσω: μὴν κάμῃς νὰρέσω σὲ κανέναν ἄλλιον ὕστερ' ἀπὸ κείνον!»

Μ' αὐτὸ ἡ Ἀφροδίτη δὲν τᾶκουσε.

Ἡ μητέρα τοῦ Ἐρωτῆ κι' ἄλλον γάμο σχεδίαζε τώρα, ποῦ κι' αὐτὸν ἐπίσης δὲν ἔμελλε νὰ τὸν στερεώσῃ...

(Ἀκολουθεῖ)

Μετάφρ. Χ.

ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

[ΑΠΟ ΤΟΝ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΟΝ ΑΓΩΝΑ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ]

Τὸ κατωτέρω τὸ πρῶτον δημοσιευόμενον δημοτικὸν τραγούδι ἀναφέρεται εἰς μίαν τῶν ἡρωικωτέρων σκηνῶν τοῦ ἐν Κεφαλληνίᾳ ριζοσπαστικοῦ ἀγῶνος. Τὰ κατ' αὐτὸν ἐξιστορεῖ σήμερον διὰ μακροτέρων ὁ ἐκλεκτὸς συνεργάτης τῆς «Νέας Ἑστίας» κ. Δ. Μάργαρης, ὥστε εἰς τὸ σημείωμα τοῦτο περιορίζομαι νὰ ἐκθέσω μόνον τὰ σχετικά πρὸς τὸ τραγούδι.

Ἡ κατ' Αὐγούστου τοῦ 1849 ἐξέγερσις τοῦ Κεφαλληνιακοῦ πληθυσμοῦ δὲν ἦτο ἡ πρώτη ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ προστριβὴ πρὸς τὰς ἀγγλικὰς ἀρχάς. Ὀλίγον πρότερον, κατὰ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1848, ἐξερράγη κίνημα, τὸ ὁποῖον, ἔχον ὡς βάσιν τὰ χωρία Φραγκᾶτα, Βαλασαμᾶτα καὶ Τρωιανᾶτα, μετεδόθη βραδύτερον εἰς ὅλην τὴν Κεφαλληνίαν, ἀκόμη καὶ εἰς αὐτὴν τὴν διὰ τοῦ κόλπου τοῦ Λειβαδίου ἀπὸ τοῦ Ἀργουστό-

λίου χωριζομένην ἐπαρχίαν τῆς Παλικῆς. Τὸ πρῶτον τοῦτο κίνημα περιορίσθη ἐνωρὶς ὑπὸ τῆς Ὑψηλῆς Ἀστυνομίας (alta Polizia) καὶ δὲν εἶχε τὰς συνεπείας τοῦ δευτέρου, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ ἐξῆς:

Τὴν 15ην Αὐγούστου 1849, τετρακόσιοι ὀπλισμένοι χωρικοί, ἀφορμώμενοι ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Θεοδώρου Βλάχου καὶ τοῦ ἱερέως Γρηγορίου Ζεπάντη Νοδαράτου, τοῦ ἐπονομαζομένου Παπα-ληστῆ, ἀπὸ τοῦ χωρίου Σκάλα, συνεκρούσθησαν μετὰ τῆς ἀστυνομίας τῶν χωρίων τῆς περιοχῆς Εἰκοσιένα καὶ ἐκεῖθεν, μετὰ τινων ἡμερῶν παραμονὴν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Λειβαθῶ, διηυθύνθησαν εἰς Ἀργουστόλιον. Ἐν τῷ μεταξύ ἡ Ὑψηλὴ Ἀστυνομία εἶχε λάβει τὰ κατάλληλα μέτρα πρὸς καταστολὴν τῆς στάσεως, ἐκήρυξεν εἰς τὰς ἐπανεστατημένας ἐπαρχίας

τὸν στρατιωτικὸν νόμον καὶ ἔστειλεν ἀρχετὴν δύναμιν στρατιωτῶν εἰς τὸ μοναστήριον Σίσια καὶ εἰς τὸ χωρίον Φραγκᾶτα. Ἡ συμπλοκὴ τῶν ἀγγλῶν στρατιωτῶν μετὰ τοὺς ἐπαναστάτας ἔλαβε χώραν παρὰ τὰ Φραγκᾶτα κατὰ τὴν μεσημβρίαν τῆς 2ας Σεπτεμβρίου. Κατὰ τὴν συμπλοκὴν ταύτην ἠττήθησαν καὶ διεσκορπίσθησαν οἱ ἐπαναστάται, συνελήφθησαν δὲ πολλοί, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ Σπύρος Βλάχος, ἀδελφὸς τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς στάσεως Θεοδώρου. Ὁ Θεόδωρος Βλάχος μετὰ τοῦ ἱερέως Ζεπάντη, διαφυγόντες, διεπεραιώθησαν εἰς Παλικήν, ὁπόθεν ἤλπιζον ν' ἀπομακρυνθῶσιν ἐκ τῆς γῆσου. Ἡ Ἀστυνομία ὁμῶς, πληροφορηθεῖσα τὴν παρουσίαν τῶν ἐπαναστατῶν ἐν Παλικῇ, κάτεδίαξε καὶ συνέλαβεν αὐτοὺς διὰ προδοσίας, καθὼς λέγεται, ἐνῶ παρεσκεύαζον τὴν φυγὴν των. Τὴν

ἐπομένην τῆς συλλήψεώς των, ὁ Θεόδωρος Βλάχος καὶ ὁ Παπᾶ-ληστής ἀπηγγονίσθησαν ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ Ληξουρίου.

Εἰς τὰ τελευταῖα ταῦτα γεγονότα ἀναφέρεται τὸ κατωτέρω δημοσιευόμενον τραγούδι. Ὁ κεφαλληνιακὸς λαὸς, ὡς φαίνεται καὶ ἐκ τούτου, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἄλλων τεκμηρίων, διετήρησεν ἐπὶ μακρὸν ζωνρὰν τὴν ἀνάμνησιν τῶν ὁμοτήτων τῆς Ἀγγλικῆς Προστασίας καὶ ἀνόψωσεν εἰς θρυλικούς ἥρωας τοὺς ὑπὲρ τῆς Ἐλευθερίας ἀγωνιστάς (').

(') Τελευταίως εἰς τὸ ἐξώφυλλον φυλλαδίου τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης: Ἐπικηδεῖοι τιμαὶ τῷ ἔθνομάρτυρι Η. Ζερβῷ. (B. E. I. 1324) ἀνέγνωσα τὸ ἀκόλουθον δημοτικὸν δίστιχον:

Προσκυνοῦμε τὴ σημαία, προσκυνοῦμε τὸ σταυρὸ
προσκυνοῦμε καὶ τὸ μέγα τὸν Ἥλιον τὸ Ζερβό.

Νᾶθελ' ἀστράψει ὁ οὐρανὸς καὶ νὰ βροντήσῃ ἡ δύση,
νᾶθελε πέσει ἀστραπὴ τοὺς ἔξῃ νὰν τοὺς ψήσῃ,
τὸν Ἀθανάσιον τὸ Γονῆ καὶ τὸ Χαραλαμπίτη,
τὸν Παῦλον τὸν πλατίστομον καὶ τὸν Ἀντριελίτη.
Τὸν Πάριπα ἀπαντήσανε, δὲν τοὺς καλημερίζει 5
εἴτανε λίγο σύθαμπα, δὲν τοὺς καλογνωρίζει.
— Πᾶμε, κονμπάρε, σπίτι μου νὰ φᾶμε καὶ νὰ ποῦμε.
— Δὲ θέλω τὸ ψωμάκι [σας] καὶ δὲν τὸ ἔχω χρεῖα
νὰ λείπω ἀπὸ τὰ βᾶσανα κι ἀπὸ τὴν ἁμαρτία.
Σύρτε νὰ μὲ προδώσετε, νὰ πιάσετε παραίδες, 10
γιατ' εἶναι βαρυνχειμωνιά νὰ φτιάσετε γαμπάδες.
"Ὅταν τὸν ἄρρεβάρανε στὸ βουλιαγμένο Ρίφι,
ἐχάραξ' ἡ ἀνατολὴ καὶ λάλουνε τὸ ρονίθι.
"Ὅταν τὸν ἄρρεβάρανε στοῦ Κορωνιοῦ τᾶλώνι,
μικροὶ-μεγάλοι κλαίγανε, ἐκλαίγαν κ' οἱ γειτόνοι. 15
"Ὅταν τὸν ἄρρεβάρανε μὲς στὴν Κοντογεννάδα,
ἐχάραξ' ἡ ἀνατολὴ κ' ἐσήμαινε ἡ καμπάνα,
μὰ νεκρικᾶτα τὴ βαροῦν σὰν νᾶταν πεθιαμένος.
Τὸ Θεωροῦ τσακώσανε καὶ πᾶν νὰ τὸν κρεμάσουν.
Σκαλιὰ-σκαλιὰ τὸν πηαίνουνε ἀπάνω στὸ Μαρκάτο, 20
μικροὶ-μεγάλοι κλαίγανε ποὺ βλέπαν τέτοιο ἄττο.
Ὁ Ρεσελέντης, τὸ σκυλί, δὲν ἄφησε νὰ κλαῖνε
τὶς μαρτυριῆς νὰ πέφτουνε, γιὰ νὰ τὸν κρεμάσουν.
Στὸν μπάγκο ἐκρεμάσανε τὸ Θεωροῦ, τὸ Βλάχο,
κρεμάσανε καὶ τὸν Παπᾶ, ποὺ τὴν εὐχὴ του νᾶχω. 25

ΣΧΟΛΙΑ. Στ. 3. Οἱ ἀναφερόμενοι ἐνταῦθα θεωροῦνται ὡς οἱ προδότες τῶν ἀρχιστασιαστῶν.—στ. 11. γαμπάδες: χονδρὰ ἐπανωφόρια χωρικῶν.—στ. 12 ἄρρεβάρανε: arrive, φτάνω' τὸ ρῆμα ἐνταῦθα ἔχει ἐνεργητικὴν μεταβατικὴν σημασίαν: ὅταν τὸν ἐφέρανε.—στ. 12 Ρίφι: χωρίον τῆς Ἀννῆς πρὸβλ. Μηλιαράκη, Γεωγρ. Κεφαλλ. σ. 71.—στ. 16 Κοντογεννάδα: κόμη εἰς τὴν Ἀννὴν ἐπίσης.—στ. 18 νεκρικᾶτα: καθὼς χτυποῦν τὶς καμπάνες ὅταν βγαί-

νη κηδεῖα.—στ. 19 τὸ Θεωροῦ: ἐννοεῖ τὸν Θεόδωρον Βλάχον, περὶ οὗ ἔγινε λόγος ἐν τῷ εἰσαγωγικῷ σημειώματι.—στ. 20 Μαρκάτο: περίστυλον ὀρθογώνιον οἰκοδόμημα, ὅπου διέμενον αἱ ἀγγλικαὶ ἀρχαί. Σήμερον χρησιμοποιεῖται ὡς Κοινοταρχεῖον' πρὸβλ. Μηλιαράκη, ἔ. ἀ. σ. 74.—στ. 21 ἄττο: ἰταλ. atto: σκηνή, θέαμα.—στ. 25 τὸν Παπᾶ: κατ' ἄλλην παραλλαγὴν: κρεμάσαν τὸν Παπᾶ-Ληστή... Ἐννοεῖ τὸν ἱερέα Ζεπάντην.